

Ve víru evoluce (recenze, doporučení)

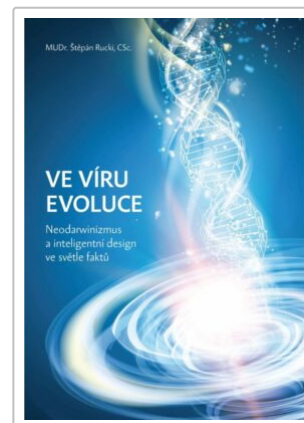
Knihy | 4.6.2021 @ 9.30

RUCKI, Štěpán. *Ve víru evoluce: Neodarwinismus a inteligentní design ve světle faktů.* Český Těšín: Křesťanský život, 2021. ISBN 978-80-7112-224-1.

Objednávejte výhradně z www.danielknihy.cz a šetřete životní prostředí.

Tento text vyšel v původní podobě v červnovém čísle Života v Kristu. Toto je mírně aktualizovaná verze.

Autor knihy Štěpán Rucki je českému čtenáři znám svými publikacemi o alternativní medicíně (2000), službě nemocným (2007), o ochraně nenarozeného života (2014) a celkově o biblickém pohledu na řadu soudobých medicínských a bioetických otázek. V knize *Ve víru evoluce* Rucki dokazuje, že vznik života nelze vysvětlit jinak než s předpokladem inteligentního činitele, který do neživých přírodních procesů vnesl jinak nepřítomný řád. Rucki tak polemizuje s vědeckým naturalismem, který je u nás zastoupen ve světském prostředí, ale i s názorem teistické evoluce, který se v soudobém křesťanském myšlení rozšiřuje i skrze populární teologii N. T. Wrighta,¹ Tima Kellera,² Johna Waltona³ nebo v publikacích katolického biologa Marka Váchy.⁴

Ačkoli autor zachází do podrobností, kniha je pro laika, jakým je i tento čtenář, jasná a čtivá, text je proložen ilustracemi, odborné termíny jsou vysvětleny a důležité pojmy typograficky zvýrazněny. V první kapitole autor s přihlédnutím k autobiografickým okolnostem vytyčuje základní okolnosti vedoucí k sepsání knihy. Za problém pokládá, že se evoluční teorie mnohdy představuje jako jediné možné vědecké vysvětlení původu života na Zemi, byť je z vědeckého hlediska vratká. V kapitolách 2–3 vysvětluje, proč pravidelné chemické procesy v buňkách nelze vysvětlit jako výsledek náhodné evoluce. Chemický jazyk života, totiž funkce DNA a RNA, má nezjednodušitelnou organizaci, kterou musel informovat vnější inteligentní činitel (kap. 4). Život je na molekulární úrovni naprogramován jako důmyslný software. Jeho informace má, jak autor uvádí, „digitální charakter“, který spočívá nikoli v samotném uspořádání molekulární mechaniky, ale v uložení abstraktních pojmů v mechanických součástkách (kap. 5–6). Kapitoly 7–9 pak představují inteligentní design jako lepší vědecké vysvětlení v kontrastu s metodologickým naturalismem. Zastánci inteligentního designu neodmítají možnost evolučních změn v jistém rozsahu. V přírodě však pozorují jako přirozenější jev devoluci, čili vývoj od složitějšího k méně komplexnímu a u případů skutečné evoluce pozorují její omezení a případné potíže. Autor dále upozorňuje na některé fosilní objevy, např. na nálezy spojované s tzv. Kambrickou explozí, při níž se mělo v historii evoluce „vyrojit“ nečekané množství rozmanitých druhů. Tato data v mnohém popírají principy evoluce a unikají naturalistickému vysvětlení. V kapitolách 10–12 je takovýchto příkladů uvedeno více. V kapitolách 13, 14 a 15 Rucki problematizuje některé předpoklady evoluční biologie, např. to, že tzv. „reziduální“ DNA neplní žádnou funkci nebo že tzv. „strom života“, který má vizuálně znázornit evoluci dle optických podobností mezi údajnými příbuznými, má řadu nepřekonatelných obtíží. V kapitolách 16 a 17 ukazuje totéž na údajném vývoji člověka. Kapitoly 18, 19 a 20 uvádějí několik dalších příkladů příliš složitých biologických systémů, než aby mohly být produktem slepé evoluce a kapitola 21 poukazuje na nepříjemnou atmosféru v současné diskusi o původu života, která zřejmě ze světónázorových pohnutek přehlíží nepřekonatelné problémy současné verze evoluční teorie.

Otázka původu života na zemi je stejně jako otázka jeho završení (eschatologie) velmi frekventovaná. Přesné pochopení toho, odkud a kam jdeme, je zásadní pro naši současnou identitu a život víry. Kniha *Ve víru evoluce* může tyto úvahy podnítit, aniž by křesťanského čtenáře nutila k jejich uzavření. Kdo se bude chtít s autorem přít, bude muset kontrovat na polích teorie informace a pravděpodobnosti, mikrobiologie a teorie původu druhů. Než knihu naprosto doporučím, musím zmínit dvě úskalí.

Za prvé, inteligentní design se na rozdíl od teistické evoluce vyhýbá obvinění z deismu, který představuje Boha jako nezúčastněného,⁵ ale stále platí, že důkazy o inteligentním činiteli na počátku naší biologické existence nejsou důkazy o Bohu Bible. Přírodovědné poznatky mohou naši víru podepírat, ale těžko samy nést. V tomto smyslu Frank Macchia uvádí i opačný princip, že inteligentní design bude zcela srozumitelný těm, kdo ruku Stvořitele poznali i osobně, ale naopak nesrozumitelný těm, kdo ji z osobního přesvědčení popírají.⁶ Sám Rucki nakonec předesílá hned v předmluvě, že kniha *Ve*

víru evoluce kromě úvah v dodatcích neadresuje náboženské otázky, nenavrhuje ani alternativní určení stáří vesmíru a že jeho východiskem není určitý výklad Genesis 1, byť se domnívá, že „mnohé argumenty, ukazující na inteligentní příčinu vzniku života a biologické rozmanitosti, jsou s křesťanskou vírou velmi dobře slučitelné“ (ss. 12–13). Právě tato jakási bezkonfesnost knihy z ní spolu s její střízlivou a srozumitelnou prózou činí výborný nástroj pro zahájení debaty s tím, kdo evoluční teorii pokládá za důkaz proti víře.

Za druhé, inteligentní design sice není nutně provázán s určitou strategií pro čtení prvních kapitol Genesis, ovšem jeho zastánci budou mít blíže k teorii staré země a jeho ideový rámec bude ukazovat spíše ke konkordismu, čili k názoru, dle něž mezi textem Genesis 1–2 a vědeckým poznáváním vzniku vesmíru a života lze vidět spojitost. V tomto pro mne samotného byla tato kniha významná. Když jsem asi před třemi lety recenzoval knihu *Ztracený svět 1. kapitoly První knihy Mojžíšovy*, jejíž autor John Walton je teistický evolucionista, souzněl jsem s jeho žánrovou kritikou Genesis 1 i s jeho okrajovými poznámkami o evoluci. Zároveň jsem si ale všiml, že se Walton proti konkordismu až příliš překotně vymezuje. Pokud jsem tedy tehdy naznačil, že evoluci můžeme tolerovat a byl jsem snad až příliš vstřícný, nyní říkám, že ji nemusíme zastávat a konkordismu se nemusíme vzdát.

Knihy *Ve víru evoluce* je tedy doporučena zvědavému čtenáři, a to zvláště takovému, který je vystaven naturalistickému vysvětlení původu života v podání nevěřících. Duchovní pracovník v ní najde námět pro apologetickou diskusi a na své si přijde i jakýkoli jiný čtenář, protože kniha obsahuje mnoho populárně naučné látky. (Např. vysvětlení funkcí DNA a RNA, což bylo v poslední době potřeba znát.) Inteligentní design vznáší i otázku v letniční pneumatologii: Jestliže se na počátku „Duch vznášel nad vodami“, ukazují poznatky o inteligentním designu na stopu tohoto Ducha Stvořitele? Pokud ano, co to znamená pro možnost tzv. „přirozené pneumatologie“?

1. WRIGHT, N. T. *Christ and Creation: Exploring the Paradox* [online]. Houston, TX, 2017. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?...>

2. KELLER, Timothy. *The Reason for God: Belief in an Age of Skepticism*. New York: Penguin Books, 2009. ISBN 978-1-59448-349-3. Viz kap. 6.

3. WALTON, John H. *Ztracený svět 1. kapitoly První knihy Mojžíšovy*. Alena ŠVECOVÁ, přel.. 2017. ISBN 978-80-7255-396-9.

4. Např. VÁCHA, Marek. *Tančící skály*. Brno: Cesta, 2012. ISBN 978-80-7295-140-6.

5. Viz např. BADGER, Steve a Mike TENNESON. Does the Spirit Create Through Evolutionary Processes? Pentecostals and Biological Evolution. In: SMITH, James K. A. a Amos YONG, eds. *Science and the Spirit: A Pentecostal Engagement with the Sciences*. Indiana University Press, 2010. ISBN 978-0-253-00466-6. s. 108. Badger a Tenneson představují různé názorové skupiny mezi letničními akademiky a denominacemi.

6. MACCHIA, Frank. *Intelligent Design: Bad Science?* Pneuma. Brill, 2006, roč. 28, č. 1., s. 2–3.

<https://selah.cz/knihy/ve-viru-evoluce-recenze-doporuceni/>